

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор

Андріївської ЗОШ

I-III ступенів № 2

Т.В.Шелест

КОДЕКС
БЕЗПЕЧНОГО
ОСВІТНЬОГО
СЕРЕДОВИЩА

АНДРІЇВСЬКОЇ
ЗАГАЛЬНООСВІТНЬОЇ ШКОЛИ
I-III СТУПЕНІВ №2
БАЛАКЛІЙСЬКОЇ РАЙОННОЇ
РАДИ
ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

2020

**СТРАТЕГІЯ ЗАХИСТУ ДІТЕЙ ВІД НАСИЛЬСТВА
У АНДРІЇВСЬКІЙ ЗАГАЛЬНООСВІТНІЙ ШКОЛІ І-ІІІ СТУПЕНІВ №2
БАЛАКЛІЙСЬКОЇ РАЙОННОЇ РАДИ ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ**

ВСТУП

Головним правилом для всіх дій працівників Андріївської загальноосвітньої школи І-ІІІ ступенів №2 є необхідність діяти для задоволення потреб здобувачів освіти. Кожний працівник повинен ставитися до дітей з повагою та враховувати їхні освітні потреби. Здійснення працівниками закладу освіти будь-якої форми насильства проти дитини є неприйнятним. Для досягнення співпраці працівники АЗШ №2 повинні діяти згідно чинного законодавства та внутрішніх правил освітнього закладу в межах своїх повноважень.

РОЗДІЛ І

ВИЗНАЧЕННЯ ТЕРМІНІВ

1. Працівник закладу освіти – особа, яка працює в закладі освіти згідно заяви про прийняття на роботу, має вищу педагогічну освіту, особа віком від 18 років.
2. Дитина – будь-яка особа віком до 18 років.
3. Особа, уповноважена представляти дитину – один з її рідних або прийомних батьків, або законний опікун.
4. Дозвіл батьків (опікунів) означає дозвіл, наданий хоча б одним з батьків дитини. Проте якщо між батьками дитини немає домовленості, їм має бути повідомлено, що питання повинно бути вирішено в родині або в суді.
5. Насильство проти дитини розуміється, як дії проти дитини, що підлягають покаранню та є забороненими, скоєні будь-якою особою, зокрема працівником закладу освіти, або дії, які загрожують благополуччю дитини.
6. Особа, відповідальна за Інтернет – працівник закладу освіти, призначений його керівником для контролю за користуванням дітьми мережею Інтернет на території закладу освіти та їх безпеку під час такого користування.
7. Особа, відповідальна за реалізацію «Стратегії захисту дітей від насильства» (далі – Стратегії) – працівник закладу освіти, призначений його керівником для контролю за її виконанням.
8. Особисті дані, персональні дані дитини – будь-яка інформація, за допомогою якої можна ідентифікувати дитину.

РОЗДІЛ ІІ

**ВИЗНАЧЕННЯ ЧИННИКІВ РИЗИКУ НАСИЛЬСТВА ПРОТИ ДИТИНИ
ТА РЕАГУВАННЯ НА НИХ**

1. Працівники закладу освіти мають знати чинники ризику насильства проти дитини та звертати на них увагу в рамках своїх посадових обов'язків.
2. В разі виявлення чинників ризику, працівники закладу освіти повинні повідомити про них батькам і надати їм рекомендації для отримання підтримки, а також залучити їх до вирішення проблеми.
3. Працівники закладу освіти повинні контролювати стан і благополуччя дитини.

РОЗДІЛ ІІІ

ПОРЯДОК РЕАГУВАННЯ У ВИПАДКАХ НАСИЛЬСТВА ПРОТИ ДІТЕЙ

Якщо працівник закладу освіти вважає, що дитина стала жертвою насильства, він повинен надати пояснення про це в письмовій формі класному керівнику (психологу, заступнику директора з виховної роботи, соціальному педагогу або керівнику закладу освіти).

1. Класний керівник викликає батьків або опікунів дитини, яка може бути жертвою насильства, і повідомляє їм про це.
2. Класний керівник повинен підготувати опис ситуації, яка склалася відносно дитини в освітньому закладі та в родині на підставі своєї співбесіди з дитиною, вчителями та батьками і розробити план допомоги дитині.
3. План допомоги має включати рекомендації життя заходів для забезпечення безпеки дитини, у т.ч. повідомлення компетентних служб про можливий випадок насильства;
б) підтримка, яку заклад освіти повинен запропонувати дитині;
в) направлення дитини до спеціалізованого центру для отримання допомоги (за потреби).

Окремі та складні випадки:

1. У більш складних випадках (пов'язаних із сексуальним насильством, жорстоким фізичним або психологічним насильством) керівник закладу освіти повинен створити групу реагування, до складу якої можуть входити психолог, заступник з виховної роботи або класний керівник дитини, керівник та інші працівники закладу освіти, обізнані із ситуацією або добре знайомі з дитиною (надалі – група реагування).
2. Група реагування повинна підготувати план надання допомоги дитині, який відповідає чинним вимогам та базується на матеріалах, підготовлених практичним психологом закладу освіти, та іншим відомостям, отриманими членами групи.
3. Якщо про можливий випадок насильства проти дитини повідомляється її батькам або опікунам, створення групи реагування є обов'язковим. Група має призначити батькам або опікунам зустріч для обговорення проблеми, під час якої батькам або опікунам може бути повідомлено про те, що можливий випадок насильства буде розслідуватися зовнішньою організацією для забезпечення об'єктивності розслідування. Необхідно вести протокол такої зустрічі.
4. Класний керівник повинен представити план надання допомоги дитині, її батькам або опікунам, рекомендуючи тісну співпрацю під час його виконання.
Класний керівник повинен надати роз'яснення батькам або опікунам дитини про обов'язок закладу освіти повідомити про можливий випадок насильства компетентні органи (прокуратуру, ювенальну превенцію, суд).
5. Після того, як класний керівник надав роз'яснення батькам, керівник освітнього закладу повинен повідомити про можливий злочин прокуратурі, поліції або суду, департаменту освіти і науки, службі у справах дітей.
Відповідальність за подальші дії несуть органи, згадані у попередньому пункті.
6. Якщо про можливий випадок насильства проти дитини повідомляється батькам або опікунам дитини, але факт такого випадку підтверджується, батьки або опікуни дитини мають отримати роз'яснення про це в письмовій формі.
При реагуванні на повідомлення про випадок насильства розробляється таблиця вжитих заходів (втручання), зразок якої наведено в Додатку 1. Таблиця має знаходитися в особовій справі дитини.
7. Усі працівники закладу освіти та інші особи, яким стало відомо про випадок насильства або будь-які пов'язані з ним питання в межах своїх службових обов'язків, повинні зберігати конфіденційність, за винятком інформації, яка передається компетентним органам відповідно до порядку реагування.

РОЗДІЛ ІV ПРИНЦИПИ ЗАХИСТУ ОСОБИСТИХ ДАНИХ ДИТИНИ

1. Особисті дані дитини мають бути захищені, згідно з положеннями Закону України від 1 червня 2010 року №2297-VI «Про захист персональних даних» (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2010, № 34, ст. 481){Із змінами, № 324-ІХ від 03.12.2019}
2. Працівники закладу освіти, які працюють з особистими даними дітей, повинні зберігати їх конфіденційність і вживати заходів для їх захисту від несанкціонованого доступу.
3. Особисті дані дитини надаються лише тим особам і організаціям, які мають на це право, згідно із законодавством, та відповідні повноваження.
4. Працівники закладу освіти мають право працювати з особистими даними дитини та надавати їх в рамках розслідування, яке проводиться міждисциплінарною групою відповідно Закону України від 07.12.17 р. № 2229-VIII «Про запобігання та протидію домашньому насильству»

Працівник закладу освіти може використовувати інформацію про дитину з освітньою метою лише за умови анонімності дитини та неможливості її ідентифікації за допомогою такої інформації.

1. Працівник закладу освіти не має права надавати інформацію про дитину, її батьків чи опікунів представникам засобів масової інформації.
  2. Інформація про дитину надається для захисту життєво важливих інтересів суб'єкта персональних даних або іншої особи у разі неієздатності або обмеження цивільної дієздатності суб'єкта персональних даних; (Стаття 7. Особливі вимоги до обробки персональних даних)
  3. Використання персональних даних працівниками суб'єктів відносин, пов'язаних з персональними даними, повинно здійснюватися лише відповідно до їхніх професійних чи службових або трудових обов'язків. Ці працівники зобов'язані не допускати розголошення у будь-який спосіб персональних даних, які їм було довірено або які стали відомі у зв'язку з виконанням професійних чи службових або трудових обов'язків, крім випадків, передбачених законом. Таке зобов'язання чинне після припинення ними діяльності, пов'язаної з персональними даними, крім випадків, установлених законом.(Стаття 10. Використання персональних даних)
  4. Інформація надається з метою захисту життєво важливих інтересів суб'єкта персональних даних; (Стаття 11. Підстави для обробки персональних даних.)
  5. Поширення персональних даних без згоди суб'єкта персональних даних або уповноваженої ним особи дозволяється у випадках, визначених законом, і лише (якщо це необхідно) в інтересах національної безпеки, економічного добробуту та прав людини.
10. У виключних ситуаціях, якщо це є обґрунтованим, працівник закладу освіти може звернутися до батьків або опікунів дитини за дозволом надати їхні контактні дані представникам засобів масової інформації. Такі дані нада
1. Працівники закладу освіти не мають права надавати можливість представникам засобів масової інформації встановлювати контакт з дітьми.
  2. Працівники закладу освіти не мають права розмовляти з представниками засобів масової інформації про дітей, їхніх батьків чи опікунів. Це також стосується ситуацій, коли працівник закладу освіти вважає, що його висловлювання не записуються.
  3. У виняткових ситуаціях, якщо це є обґрунтованим, працівник закладу освіти може мати розмову з представниками засобів масової інформації про дитину або її батьків (опікунів) за умови згоди на це батьків (опікунів) у письмовій формі.

Представники засобів масової інформації можуть отримувати дозвіл на доступ до окремих приміщень закладу освіти для підготовки матеріалів для ЗМІ за рішенням керівника закладу освіти.

РОЗДІЛ V

ПРИНЦИПИ ЗАХИСТУ ЗОБРАЖЕНЬ

Визнаючи право дітей на приватність і захист особистих інтересів, заклад освіти повинен захищати зображення дітей.

1. Працівники закладу освіти не мають права давати дозвіл на фото-, відеозйомку дітей або їх аудіозапис на території закладу освіти без попередньої згоди батьків або опікунів дитини в письмовій формі.
2. Для отримання згоди батьків (опікунів) для фото-, відеозйомки дитини працівник закладу освіти має звернутися до них, згідно з процедурою для отримання такого дозволу. Не дозволяється надавати представникам ЗМІ контактні дані батьків (опікунів) дитини без їх попередньої згоди.
3. Якщо зображення дитини є лише частиною великого зображення, наприклад, публічного заходу, пейзажу, зборів тощо, дозвіл батьків (опікунів) на фото-, відео зйомку не є необхідним.
4. Оприлюднення працівником закладу освіти зображення дитини в будь-якому вигляді (фото-, відео- або аудіозапису) потребує попередньої згоди батьків або законних опікунів дитини в письмовій формі.
5. Згаданий в п.4 дозвіл повинен містити дані про те, де буде оприлюднено запис або зображення та в якому контексті його буде використано (наприклад, що його буде розміщено на веб-сайті Андріївської загальноосвітньої школи I-III ступенів №2 з метою висвітлення тематичних святкових подій, що відбулися в закладі).

РОЗДІЛ VI

ПРИНЦИПИ ДОСТУПУ ДІТЕЙ ДО МЕРЕЖІ ІНТЕРНЕТ

1. Надаючи дітям доступ до мережі Інтернет, заклад освіти зобов'язаний вжити всіх заходів для захисту їх від матеріалів, які можуть зашкодити їхньому належному розвитку, зокрема, має бути встановлено спеціальне програмне забезпечення для такого захисту.
На території закладу освіти дитина може мати доступ до мережі Інтернет тільки у випадку під наглядом учителя на уроках;
1. Коли дитина отримує доступ до мережі Інтернет під наглядом працівника закладу освіти, останній має розповісти дитині про принципи безпечного користування мережею Інтернет. Крім того, працівник закладу освіти відповідає за забезпечення безпеки дітей при використанні мережі Інтернет під час занять.
2. Працівник закладу освіти повинен забезпечити на території закладу освіти на всіх комп'ютерах з доступом до мережі Інтернет встановлення та регулярне оновлення таких елементів:
  1. програмне забезпечення для блокування доступу до небажаних ресурсів;
  - б) програмне забезпечення для контролю користування дітьми мережею Інтернет;
  - в) антивірусне програмне забезпечення;
  - г) програмне забезпечення для блокування спаму;
  - д) мережевий захист (брандмауер).
1. Програмне забезпечення, згадане в п.1, має оновлюватися щонайменше один раз на рік.
2. Вчитель щонайменше один раз на місяць має перевіряти, чи немає небезпечних матеріалів на комп'ютерах з доступом до мережі Інтернет.
3. Вчитель повинен повідомити заступника директора з виховної роботи, соціального педагога, практичного психолога, про дитину яка використовувала комп'ютер для завантаження небезпечних матеріалів.
4. Заступник директора з виховної роботи, соціальний педагог, практичний психолог повинні провести розмову з такою дитиною стосовно безпечного використання мережі Інтернет.

5. Якщо під час такої розмови заступник директора з виховної роботи, соціальний педагог, практичний психолог дізнаються про зловживання стосовно дитини, він має вжити заходів, описаних у Розділі II.

РОЗДІЛ VII

КОНТРОЛЬ ЗА РЕАЛІЗАЦІЄЮ СТРАТЕГІЇ

1. Керівник закладу освіти призначає заступника директора з виховної роботи - особою, відповідальною за реалізацію Стратегії на території закладу освіти.
2. Зазначена особа відповідає за контроль за реалізацією Стратегії, реагування на будь-які сигнали щодо його порушення, а також за внесення пропозицій стосовно внесення змін до Стратегії.
3. Кожні півроку відповідальна особа, згадана вище в п.1, повинна проводити загальний моніторинг рівня виконання вимог Стратегії працівниками закладу. Зразок анкети для проведення моніторингу наведено в Додатку 3.
4. Під час проведення такого загального моніторингу працівники закладу освіти можуть подавати пропозиції стосовно внесення змін до Стратегії та повідомляти про порушення її вимог на території закладу освіти.
5. На основі результатів анкет працівників закладу освіти відповідальна особа, згадана в п. 1, має підготувати звіт та передати його керівникові освітнього закладу.
6. Враховуючи результати моніторингу, керівник закладу освіти повинен внести необхідні зміни до Стратегії та повідомити про них працівників закладу освіти.

РОЗДІЛ VIII

ЗАКЛЮЧНІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Кодекс Безпеки освітнього середовища Андріївської загальноосвітньої школи I-III ступенів №2 стає чинним в день його оприлюднення.
2. Оприлюднення документа має відбутися таким чином, щоб він був доступний усім працівникам закладу освіти, наприклад, через його розміщення на сайті закладу освіти.

ПОКАЗНИКИ ВИКОНАННЯ ВИМОГ СТАНДАРТІВ ЗАХИСТУ ДІТЕЙ ВІДПОВІДНО ДО «СТРАТЕГІЇ ЗАХИСТУ ДІТЕЙ ВІД НАСИЛЬСТВА»

СТАНДАРТ 1. ЗАКЛАД ОСВІТИ ЗАПРОВАДИВ ТА ВИКОНУЄ СТРАТЕГІЮ.

Виконання вимог означає:

1. У закладі освіти запроваджено реалізацію Стратегії, яка містить принципи захисту дітей від насильства.
2. Стратегія і відповідні принципи захисту дітей дотримуються всіма працівниками закладу освіти включно з волонтерами та практикантами.
3. Стратегія визначає такі питання:
  - порядок повідомлення та втручання, де поетапно зазначено, що слід робити, коли дитина стала жертвою насильства або її безпеці загрожують незнайомі люди, члени родини чи працівники закладу освіти;
  - правила захисту особистих даних, які визначають методи збереження та поширення інформації про дітей;
  - правила захисту зображень дітей, які визначають, як можна знімати дітей на фото або відео та поширювати їх зображення;
  - правила доступу дітей до мережі Інтернет і їх захисту від шкідливих матеріалів, розміщених у ній, включно з призначенням особи або осіб, відповідальних за нагляд за безпечним використанням комп'ютерної мережі.
  - принципи безпечних відносин між працівниками закладу освіти та дітьми, включно з повним описом поведінки, яка є неприйнятною при спілкуванні з дітьми.
4. Директором закладу освіти призначено особу, відповідальну за контроль за виконанням Стратегії, при цьому чітко визначено всі її завдання.

Показник виконання вимог стандарту:

- у закладі освіти затверджено документ під назвою «Кодекс безпечного освітнього середовища Андріївської загальноосвітньої школи І-ІІІ ступенів №2», підписаний керівником закладу, який містить усі необхідні положення.

СТАНДАРТ 2. ЗАКЛАД ОСВІТИ ЗДІЙСНЮЄ НАГЛЯД ЗА СВОЇМИ ПРАЦІВНИКАМИ ДЛЯ ЗАПОБІГАННЯ ВИПАДКАМ НАСИЛЬСТВА ПРОТИ ДІТЕЙ.

Виконання вимог означає:

1. Прийняття на роботу нових працівників із перевіркою їх біографічних даних, характеристик і придатності для роботи з дітьми.
2. При прийнятті на роботу з 2020 року заклад освіти обов'язково має отримувати дані про кандидатів із Національного кримінального реєстру, коли це дозволено законодавством. В інших випадках кандидати повинні підписувати заяву про відсутність судимості та перебування під слідством за правопорушення, пов'язані з насильством проти дітей, непристойною поведінкою та за сексуальні правопорушення.
3. Подібні заяви також мають з 2020 р. підписуватися волонтерами та практикантами, які працюють у закладі освіти.
4. У випадках, коли виникають підозри щодо можливих загроз безпеці дітей або застосування насильства проти дітей працівниками закладу освіти, завжди дотримуються вимог, зазначених у Стратегії.

Показники виконання вимог стандарту:

- виконання вимог при прийнятті на роботу нових співробітників;
- отримання даних про судимість (перебування під слідством) із Реєстру кримінальних проваджень, коли це дозволено законодавством;
- заяви про відсутність судимості (перебування під слідством), підписані штатними працівниками, волонтерами та практикантами, якщо законодавство не дозволяє отримати таку інформацію з Реєстру кримінальних проваджень.

СТАНДАРТ 3. ЗАКЛАД ОСВІТИ ПРОВОДИТЬ НАВЧАННЯ СВОЇХ ПРАЦІВНИКІВ З ПИТАНЬ ЗАХИСТУ ДІТЕЙ ВІД НАСИЛЬСТВА ТА НАДАННЯ ЇМ ДОПОМОГИ В НЕБЕЗПЕЧНИХ СИТУАЦІЯХ.

Виконання вимог означає:

1. Усі працівники закладу освіти, включно і практиканти, ознайомлені зі Стратегією.
2. Усі працівники закладу освіти знають, як розпізнати чинники ризику й ознаки насильства проти дітей, а також правові аспекти захисту дітей (обов'язковість втручання для залучення правоохоронної системи).
3. Учителя або класні керівники закладу освіти пройшли навчання з методів та інструментів, які використовуються для навчання дітей захисту від насильства та зловживань (також при використанні Інтернету), має плани відповідних занять і навчальні матеріали для дітей.
4. Класні керівники пройшли інструктаж заступником директора з ВР з питань запобігання випадкам знущань над однолітками серед дітей і реагування на них.
5. Працівники закладу освіти мають доступ до інформації про можливість отримання допомоги у випадках, коли підозрюється застосування насильства проти дітей, разом із контактними даними місцевих установ, які працюють в області захисту дітей і надають допомогу в надзвичайних ситуаціях (ювенальна превенція, поліція, ССД, КМЦСССДМ, медичні центри).

Показники виконання вимог стандарту:

- кількість працівників закладу освіти, які пройшли інструктаж;
- необхідна інформація є легкодоступною для працівників.

СТАНДАРТ 4. ЗАКЛАД ОСВІТИ ПРОВОДИТЬ НАВЧАННЯ БАТЬКІВ З ПИТАНЬ ВИХОВАННЯ БЕЗ ЗАСТОСУВАННЯ НАСИЛЬСТВА ТА ЗАХИСТУ ДІТЕЙ ВІД НАСИЛЬСТВА.

Виконання вимог означає:

1. У закладі освіти є офіційна сторінка в соціальній мережі Facebook, вайбер-групи по класам для батьків з корисною інформацією з таких питань:
  - виховання дітей без застосування насильства;
  - захист дітей від насильства та зловживань, загрози для дітей у мережі Інтернет;
  - можливості для вдосконалення навичок виховання;
  - контактні дані установ, які надають допомогу в складних ситуаціях.

Показники виконання вимог стандарту:

- Офіційна сторінка в соціальній мережі Facebook, вайбер-групи по класам для батьків, де розміщується корисна інформація;
- кількість батьків, ознайомих зі Стратегією, затвердженою в закладі освіти.

СТАНДАРТ 5. У ЗАКЛАДІ ОСВІТИ ДІТЕЙ НАВЧАЮТЬ, ЯКІ ПРАВА ВОНИ МАЮТЬ І ЯК ВОНИ МОЖУТЬ ЗАХИСТИТИ СЕБЕ ВІД НАСИЛЬСТВА.

Виконання вимог означає:

1. У закладі освіти на годинах спілкування організовано заняття для дітей з питань прав дитини та захисту від насильства і зловживань (також у мережі Інтернет).
2. Діти знають, до кого вони мають звертатися за порадами та допомогою у випадках насильства і зловживань.
3. Діти мають доступ до інформації про права дитини та можливості отримання допомоги в складних ситуаціях, зокрема про безкоштовні гарячі лінії для дітей і молоді на сайті закладу освіти.

Показники виконання вимог стандарту:

- кількість навчених дітей;
- на сайті закладу освіти для дітей розміщено інформацію про безкоштовні гарячі лінії для дітей і молоді разом з порадами, як отримати допомогу у випадках насильства.

СТАНДАРТ 6. ЗАКЛАД ОСВІТИ ПРОВОДИТЬ МОНІТОРИНГ СВОЄЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА РЕГУЛЯРНО ПЕРЕВІРЯЄ ЇЇ НА ВІДПОВІДНІСТЬ ПРИЙНЯТИМ СТАНДАРТАМ ЗАХИСТУ ДІТЕЙ.

Виконання вимог означає:

1. Прийняті правила та процедури для захисту дітей переглядаються щонайменше один раз на рік.
2. У рамках проведення контролю за дотриманням правил і процедур для захисту дітей у закладі освіти проводяться консультації з дітьми та їхніми батьками (опікунами).

Показник виконання вимог стандарту:

- щорічно готується внутрішній звіт про виконання в закладі освіти Стратегії.